

Професійна підготовка в університеті: як поєднати сумлінного виконавця і натхненного *creator(a)*?

Важливість для професійної підготовки практик дотримання правил, недотримання правил, маніпуляції ними полягає у формуванні індивідуального досвіду осмисленого впливу професійної діяльності на стани збалансованості культури і творчості, традиції і новації, споживання і створення. Він пов'язаний і з позитивним самопочуттям, оптимізацією наявних ресурсів при збереженні соціальної та культурної ідентичностей, і з негативним самопочуттям, трансгресією, нонконформізмом, протистоянням оточенню, відмовою від соціальної та культурної ідентичностей. Реалізація ідеї культуротворчості в професійній підготовці забезпечує конструктивну активність, уміння створювати мирне, добросусідське і благополучне середовище для індивідуального й колективного існування. Визначення припустимих меж протистояння тиску соціокультурного оточення в разі незгоди із правилами, маніпуляція ними на засадах партикулярної конвенції сприяє збереженню фізичних, психічних, соціальних і культурних ресурсів.

Ключові слова: ідея культуротворчості, професійна підготовка, практики дотримання правил, недотримання правил, маніпуляція правилами, партикулярні конвенції.

Постановка наукової проблеми та її значення. Новітнє мислення – це ключова характеристика XXI ст., тому саме вона схарактеризовує цінність будь-яких ініціатив в усіх сферах життєдіяльності: посилення новацією конфронтації та непримиримості сперш маркує відсутність новітнього мислення, аніж власне досягнення, що незрівненно применшує її значущість, а толерантність, плюралізм, діалог, навпаки, стають «додатковою вартістю», оскільки пріоритетами є сталий розвиток, неризикованість, передбачуваність і збалансованість усталеного й оновленого.

Тому потужні соціальні зусилля щодо збереження соціокультурної рівноваги в кризовому суспільстві, всякчас зростаючі потреби перемін у різних сферах суспільного життя спонукають до коливання і завдань професійної підготовки в надто широкому континуумі: від рецептурної точності в професійних діях до безкрайої свободи. А втім найчастіше увесь обсяг делікатних неоднозначних завдань професійної освіти вміщують у компромісний формат – «від безкрайої точності до рецептурної свободи».

Напевно тому в університеті на пропозицію викладача викласти правила, котрі будуть визначати дії в заплутаних обставинах зняття суперечностей професійної діяльності, раз-у-раз можна почути, що підходящі правила кожен створить самотужки. Студенти переконані, що така відповідь свідчить про власну неповторність, творчий потенціал та унікальність – незмірне особистісне надбання в стінах Alma Mater: *я є таким, як ніхто, і це моє кредо*. Приходять на пам'ять рядки Я. Врхліцького:

– *Твої закони? – Я закон свій сам...* [4].

Водночас потрібно відзначити, що подібні питання викладача типу: «*Які правила соціального життя загалом і зокрема та їхня частина, котра розкриває творчу природу професійної діяльності, повинні бути засвоєні майбутнім фахівцем в університеті – як сумлінного виконавця чи натхненного creator(a)?*» (П. Тейяр де Шарден) лише б ускладнили й так незрозумілу ситуацію, оскільки вони таки сильно різняться між собою...

Аналіз досліджень цієї проблеми. Якісно нова соціокультурна ситуація у вітчизняному суспільстві зумовлює пошуки сучасних підходів до підготовки фахівців у різних напрямках і різного масштабу: від формування тієї чи іншої навички конкретними ефективними прийомами до сучасної форми суспільної свідомості для відвертання планетарних катастроф, що й передбачено Державною національною програмою «Освіта» (Україна XXI століття), де серед принципів її реалізації – *планетарне мислення*.

Сьогочасні виміри суспільної свідомості, а також способи формування особистості для досягання кінцевої мети – виникнення сукупного планетарного інтелекту – в економічному, виробничому, професійно-трудоному секторах суспільного життя обговорені в різних контекстах, але в узагальненому вигляді – як «нова економіка» й «нові правила для нового глобального світу». Ідея їх застосування в різних аспектах і під різними кутами зору втілена в найрізноманітніших дослідницьких концепціях, теоріях, доктринах і вченнях [1–3]. Місце і роль України в процесах формування сучасного міжнародного правопорядку визначено і як напрям дослідження Національною академією наук [6; 9].

Типовою ознакою і сьогодишньої професійної підготовки, яка постає продуктом інтенсивних суспільних змін у світовому діапазоні, можна ствердити появу низки ще хистких та непевних «правил гри», котрі покликані формувати глобальний світ у заданому форматі. Проте в професійно-педагогічному плані, коли постають питання «нових правил» у найширшій їх інтерпретації, найчастіше мова йде про ідею ноосфери (В. Вернадський, П. Тейяр де Шарден) як нову якість відповідальності фахівця за наслідки життєдіяльності, досвід утілення цієї ідеї на різних рівнях (І. Гітельсон, В. Кражаскок, О. Прасолова та ін.), визначення місця і ролі людини в епоху ноогенезу (В. Клименко, Л. Кондрацька, В. Кущерець та ін.), колективний пошук нових культурних смислів як надвисоких орієнтирів у професійній сфері (О. Жорнова) ін.

І хоча осмислення перетворень, на які здатний чи які ставить собі за мету фахівець, у масштабах доцільності для планетарного людства і Всесвіту, центрування колективних зусиль для невідкладних дій щодо запобігання катастрофічним наслідкам через професійну діяльність, безперечно, є перспективними й продуктивними, у професійній освіті залишається малодослідженим широке коло питань, а саме – збалансованість у професійній діяльності й професійній підготовці хронотопів і практик культуроспоживання та культуротворчості.

Одним із перших напрямів їхнього дослідження є визначення ролі, місця, співвідношення, змісту й природи, необхідних для опанування правил, які придатні:

а) суто для педантичного прямого точного виконання майбутнім фахівцем як зразковим виконавцем поставлених іншими завдань;

б) виключно при відмові майбутнього фахівця від таких усталених професійних стандартів, стереотипів, шаблонів, як *creator(a)*.

Мета статті – обговорення важливості впровадження практик дотримання правил, недотримання правил, маніпуляції правилами в процесі професійної підготовки фахівців із вищою освітою, аби сформувати в них досвід осмисленого впливу на збалансованість систем «Культура – Творчість», «Традиція – Новація», «Споживання – Створення».

Виклад основного матеріалу й обґрунтування отриманих результатів дослідження. Порушення рівноваги й паритету, хоч у межах соціальної групи, виробничого колективу чи спільноти, або, наприклад, у більш глобальних масштабах, між національними інтересами і загальнолюдськими цінностями, соціальною справедливістю і потребами політичних еліт, викликає катастрофічні наслідки.

Якщо ж взяти до уваги наукові доведення доцільності культурного різноманіття (наприклад, доведе, що кількість можливих варіантів людського генотипу складає 3×10^{47} , а кількість усіх людей, які існували за цей час на планеті, дорівнює 7×10^{10} (Н. Тарасов, Е. Чернетко)), то сподіватися на те, що будуть створені правила, здатні задовольнити всіх, – це утопія.

Механізм зняття суперечностей, котрі постають наслідками дотримання чи недотримання правил (у професійній діяльності, соціальному житті), в останні десятиріччя відпрацьовується дуже активно. Можна лишень підказати один авторитетний факт – це місце і роль правил безпеки життєдіяльності. Однак стан із правилами безпеки життєдіяльності незрівнянно кращий за стан, скажімо, із правилами коректної відмови від застарілих професійних стандартів, стереотипів, шаблонів.

Варто підтвердити наведене вище тезою про функціонування в системі організації людини специфічного апарату регуляції генетичної програми її розвитку. Це означає, що функції реалізуються в межах певного діапазону, а сам діапазон – це генетично-детермінована норма реакції, але ж форма прояву реакції залежить від умов існування й навколишнього середовища (Н. Лопатіна, В. Пономаренко). Це означає, що умови існування й навколишнє середовище людина відбирає самотужки у віці, коли форма прояву реакції вже сформована. Відтак, слова К.-О. Апеля можуть несподівано для всіх стати гімном і своєрідним апофеозом студентам вітчизняних ВНЗ, котрі збираються самотужки створювати правила професійної діяльності: «... повага факту належності індивіда до певної культурної традиції може розглядатися як повага індивідуальних прав людини» [2, с. 90].

Але при цьому постає питання: хто мусить поступитися своїми інтересами заради придуманих іншими правил хоча б і в професійній діяльності? Цей риторичний запит увиразнюємо положенням Д. Чижевського про відсутність лише одного типу моральних людей: *кожна людина відповідно до індивідуальної своєрідності є дорогоцінним елементом «морального всесвіту», а моральний світ збіднів би, якби не було інших типів людей, котрі несхожими шляхами у неподібних формах прагнуть справедливості* [10, с. 97].

Для визначення змісту професійної підготовки в заданому контексті [8] важливо зрозуміти конститутивність позиції, яка обґрунтовує неможливість дотримання в професійній діяльності карбованих чітких правил, якщо професійне оточення ними нехтує, до того ж, коли неухважність до правил витлумачена як творчі прояви. Де той рубікон, котрий у подальшому приведе не до рутини чи інсайту, а до механістичності й роботоподібності або розхлябаності й неорганізованості?

Ми будемо ґрунтуватися на теоретичному положенні, котре суперечить загалом (між культурою і творчістю, традицією і новацією, об'єктивним і суб'єктивним, колективним і індивідуальним, адаптивним і трансгресивним) і зокрема у межах професійної діяльності (між споживанням та створенням, пасивною більшістю та активною меншістю, виробничим колективом та фахівцем, виконавцем та створювачем нового), за певних умов витлумачує як культурні розмірності, а професійну підготовку в контексті засвоєння тих чи інших правил – як проблему «золотої середини» [6]. Якщо взяти до уваги, що культурні дихотомії окреслюють часопростір із крайностями і дискретними структурами переходів між ними, то стає зрозумілим, чому науковці питання зняття суперечностей зіставляють із образами Сцилли і Харибди: тоталітарна ідеологія чи тотальна деідеологізація, насильницьке нав'язування правил чи взагалі втеча від них, диктат спільноти чи свавілля індивіда, вузькість вимог чи широта самовираження?

Питання про важливість ідеї культуротворчості, хронотопів і практик культуроспоживання та культуротворчості поставлено й нами [5].

Розв'язання актуальних проблем активної і повноцінної життєдіяльності кожного індивіда й соціокультурної цілісності доцільно починати з відповідей на запитання: *жити в злагоді чи вороженці? намагатися дружніх стосунків чи нескінченних конфліктів? прагнути одношайного порядку чи всеосяжного безладу?* Ми виокремлюємо такі позитивні результати в першому випадку: зберігаємо фізичне, психічне та соціальне здоров'я, продуктивні сили, мир, товариство, а в другому – наго-лошуємо на недоліках: витрачаємо всі ресурси на протистояння тиску соціокультурної цілісності.

Безперечно, можна зацентувати протилежні наслідки, але за умови, якщо прагнення «стояти» на своєму буде визнано як позитив, а невідповідність до компромісів, толерантності, поступливості – як відданість власним правилам (більшою мірою це стосується *ключових* осіб процесу досягання партикулярних конвенцій, як правило, керівників установи, ніж поодинокого індивіда, ресурси якого в плані натиску вельми скромні).

Кожен фахівець акцентує на ситуації альтернативних виборів, умови яких сформульовані надто жорстко: *або – або*. Варто додати, що подібні умови визначають найчастіше представники соціокультурної цілісності, котрі є рупорами тих самих *ключових* осіб, а не індивід.

Передбачити можливі наслідки не тільки для себе, в теперішньому, але й у майбутньому, знайти точку рівноваги на важелях «глобалізація – локалізація», «одношайність – різноманітність», «стандартизація – варіантність» можна лише за умови мислення про світ як єдиний і багатоманітний, прагнення соціальної та культурної ідентичностей зі збереженням права на власну думку й неповторність.

Ми формулюємо питання професійної підготовки в заданому контексті так: головний вектор – ноогенез у професійній діяльності як культуротворчість через *сумарні зусилля* соціокультурної цілісності й фахівця. Сама ж соціокультурна цілісність набуває іншої якості – це виробничий колектив, котрий виплековує, народжує із себе культуротворця як свій генеральний продукт. У цьому її креативний потенціал, шанс на збереження, примноження, розвиток, а відтак, існування. Фахівець-культуротворець – це результат спільного порядку, котрий установлюють визнані правила.

Нова якість соціокультурної цілісності забезпечить доглянутість, виплеканість, турботливість фахівцю та впевненість у своєму майбутньому самій соціокультурній цілісності.

Сам же фахівець має бути відповідальним, вимогливим до себе, з почуттям причетності до глобальної дії, свідомим, що виступає діючою особою. У цьому, на нашу думку, і полягає ноогенез як культуротворчість: поєднання зусиль соціокультурної цілісності й фахівця-культуротворця для утримання систем «Культура–Творчість», «Традиція–Новація», «Споживання–Створення» в стані відновленої рівноваги після впровадження на основі партикулярних конвенцій нових правил як найбільш придатних для виходу означених систем на вищий рівень розвитку й функціонування.

Спрямованість на внесення змін у застарілі стандарти й правила за адекватного ставлення до кількості виборів, наданих соціокультурною цілісністю, узгодження дій із нею для розширення меж самореалізації, дотримання правил і приписів, які стають у певну мить гальмом та тягарем, за систематичних домовленостей про оновлені правила й стандарти і, як результат цих дій, – репрезентація себе як фахівця-культуротворця – такі дії підсилюють соціально значущі тенденції та є стислим описом індивідуального шляху в складному і привабливому загальному культуротворчому процесі.

Що ж до різноспрямованих зусиль педагогічного колективу стосовно практик дотримання правил, їх недотримання чи маніпуляції ними, то тут ми дотримуємося думки про наявність у будь-якій професійній діяльності щонайменше трьох планів, котрі потребують опанування кожною практикою безпосередньо, оскільки вони розкривають можливості професійної діяльності з позиції, недосяжної для іншої практики, а саме:

1. Практика дотримання правил – це підготовка фахівця-виконавця.
2. Практика недотримання правил – це підготовка фахівця-*creator(a)*.
3. Практика маніпуляції правилами – це підготовка фахівця-культуротворця.

Вважаємо, що для осмисленого впливу майбутнім фахівцем на рівень збалансованості в професійній діяльності культури і творчості, традиції і новації, споживання і створення є слушним питання про місію кожного окремого фахівця, неоднакові між собою, а то і вкрай розбіжні. Вони не «кращі» чи «гірші», вони всі – доконечна умова існування Всесвіту, про що написав В. Вернадський, аналізуючи роботу А. Дюрера «Чотири апостоли». Їх континуум – від втілення очевидного змістового шару діяльності аж до творчості планетарного значення, і в такому контексті в професійній підготовці прозирають ідеї антропокосмізму: «В цих чотирьох обличчях сполучилось усе... Ти знаєш глибоко пронизану шуканням правди душу одних діячів релігії – вони забувають усе, вони зовсім увійшли в цю правду.

Ти бачиш, як попліч цього ж прагне й інша особа, котра не може розібрати всієї суті, для якої дорогою є буква, вона ближча до життя – і тому буде зрозуміліша масі. Вона в конкретних словах пояснить те, що говорить інша, те, до чого неслися думка і почуття іншої, більш глибоко розуміючої людини. Вона не збагне її, викривить її – але саме тому її досягнуть маси: тому що вона ухопить частинку нового і поєднає з віковим, народним...

Поруч – інша група... Це вже не думка, а рука – це діячі. Для поширення і сили своєї ідеї (він) хоче і влади, він здатен вести натовп... Це боєць-мислитель.

А поруч... мілкий діяч. Це не організатор, а виконавець. Він не розмірковує, він гаряче, різко, нещадно-вужько йде за ідею...

У цих чотирьох фігурах ... могутній розум Дюрера виразив велику істину. Мрійник і чистий, глибокий філософ шукає та б'ється за правду. Від нього приходить посередником більш відчутий, але більш низинний учень. Він поєднає нове зі старим. І ось старими засобами вводить це нове третій апостол – політик, а четвертий є вже зовсім низинним виразником натовпу та її засобів. Але він найбільш зрозумілий і найбільш сильний.

Навряд чи може бути впізнана думка першого в обolonці четвертого і так, частково, може пройти навіть таке, що найбільш сильно і потужно впливало на людство» (пер. авт. – *О. Ж.*) [1, с. 413–415].

Трансформація ідеї упродовж просування великою кількістю індивідів є закономірною, оскільки кожен вибере те, що відповідає його прагненням, пошукам, цінностям. І це є необхідністю: ідея, сформульована одним, розростеться й розміреться аж до декількох варіантів. І саме тому ідея нагромадить атрибутів живого знання, і кожним своїм складником, як мозаїчне панно, щітко тримає фрагмент істини про індивіда, соціокультурну цілісність, суспільство, планету й Всесвіт.

Так само відбувається і з правилами. І професійна підготовка повинна вийти за межі тісного їх розуміння через спрямованість мети, завдань, змісту освіти на формування інтегративних властивостей індивіда, котрі забезпечують і виконання рутинних повсякденних обов'язків через **максимально точно дотримання правил**, і надвисокий рівень розв'язання суперечностей через **безкомпромісну відмову від правил**, котрі такі суперечності зумовили, і ситуативну компромісну відмову від них як **маніпуляцію** із ними через партикулярні конвенції.

За таких умов професійна підготовка постає комплексом із:

– ноосферного мислення як надвисокого ступеня розв'язання суперечностей на ґрунті ідеї антропокосмізму через безкомпромісну відмову від правил, котрі ці суперечності зумовили, й **виведення системи зі стану рівноваги** при переході на вищий рівень розвитку й функціонування;

– валеософії світогляду як високого ступеня розв'язання суперечностей на ґрунті ідеї культуротворчості через партикулярні конвенції для ситуативної компромісної відмови від правил як маніпуляції з ними і, тим самим, **утримання системи в стані рівноваги** при переході на вищий рівень розвитку й функціонування;

– інвайроментальних цінностей як достатнього ступеня розв’язання суперечностей через максимально точне дотримання правил як виконання рутинних повсякденних обов’язків і, тим самим, **підсилення попереднього стану** системи.

Цей комплекс уможливить виконання професійних обов’язків у контексті реалізації відповідно до **творчості, культуротворчості й культуроспоживання**.

Звернемо увагу на магістральні сторони професійної підготовки, котрі потребують нового підходу до правил у професійній підготовці за наслідками соціокультурного, економічного, політичного, правового піднесення суспільства, виробництва та посткласичної моделі університетської освіти:

1. Перетворення знань про ноосферу, валеологію, екологію (життєдіяльності) в ноосферне мислення, валеософію світогляду та інвайроментальні цінності.

2. Трансформація ставлень до правил у діапазонах **пасивний – активний і деструктивний – конструктивний (за М. Мертоном)** та їх оптимізація відповідними моделями поведінки.

3. Нагромадження досвіду **дотримання правил** як практики культуроспоживання в соціокультурному хронотопі, **маніпуляції** із ними – як культуротворчості в культуротворчому хронотопі, **недотримання** – як творчості в трансгресивному хронотопі та їхня комплементарна трансформація в новий індивідуальний досвід збереження позитивного самопочуття та підсилення фізичних, психічних, соціальних і культурних ресурсів при збереженні соціальної та культурної ідентичностей.

4. Набуття досвіду досягання стану рівноваги за рахунок повноти знань про функціонування соціальних систем та практик збалансовування в соціальних системах станів, пов’язаних із негативним самопочуттям, виходом за межі адаптації в бік трансгресії, нонконформізмом, протистоянням оточенню тощо, котрі є наслідками відмови від правил і соціальної та культурної ідентичностей [7].

Висновки і перспективи подальших досліджень. Висновуємо з вищевикладеного основне:

1. Важливість для професійної підготовки практик дотримання правил, недотримання правил, маніпуляції ними полягає у формуванні індивідуального досвіду осмисленого впливу професійної діяльності на стани збалансованості культури і творчості, традиції і новації, споживання і створення. Він тісно пов’язаний і з позитивним самопочуттям, оптимізацією наявних ресурсів при збереженні соціальної та культурної ідентичностей, і з негативним самопочуттям, трансгресією, нонконформізмом, протистоянням оточенню, відмовою від соціальної та культурної ідентичностей.

2. Реалізація ідеї культуротворчості в професійній підготовці забезпечує конструктивну активність, створення мирного, добросусідського і благополучного середовища для індивідуального й колективного існування, є проявом життєвої мудрості людини.

3. Визначення моделей поведінки, адекватних адаптаційним можливостям, припустимих меж протистояння тиску соціокультурного оточення в разі незгоди із правилами, запропонованими до привласнення, маніпуляція з ними на засадах партикулярної конвенції сприяє збереженню фізичних, психічних та соціальних і культурних ресурсів.

У подальшому будуть розроблені й представлені для широкого обговорення способи перетворення загальнотеоретичних положень у технологічні прикладні концепції, які уможливають їхнє застосування в повсякденних культурно-освітніх і професійно-педагогічних практиках.

Джерела та література

1. Академик В. И. Вернадский. Мысли и замечания в литературе // Пути в незнане: Писатели рассказывают о науке : сборник. – М. : Сов. писатель, 1966. – 529 с.
2. Апель К.-О. Этноэтика и универсалистская микроэтика: противоречия или дополнительность / К.-О. Апель // Политическая мысль. – 1994. – № 3–4. – С. 85–92.
3. Бек У. Космополитическое общество и его враги / У. Бек // Журн. Социологии и социал. антропологии ; Соц. о-во им. М. Ковалевского. – СПб., 2003. – Т. VI. – № 1. – С. 24–53.
4. Врхліцький Я. Уолт Уйтмен / Я. Врхліцький // Тема. – 2000. – № 2. – С. 89–100.
5. Жорнова О. Ідея культуротворчості в професійній освіті та її реалізація в підготовці вчителя / Ольга Жорнова // Наук. часоп. НПУ ім. М. П. Драгоманова. Сер. 16 : Творча особистість учителя: проблеми теорії і практики : зб. наук. пр. / ред. кол. : Н. В. Гузій (відп. ред.). – Вип. 17 (27). – К. : Вид-во НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2012. – С. 16–22.
6. Жорнова О. І. Навчання дотримання і недотримання правил в умовах свободи вибору / Ольга Іллівна Жорнова // Зб. наук. пр. Полтав. держ. пед. ун-ту ім. В. Г. Короленка. – 2005. – Вип. 6 (45). – С. 278–284.

7. Жорновая О. И. Конструирование новых правил для старшего поколения в условиях высшей школы / Ольга Ильинична Жорновая // Третий возраст: старшее поколение в современной информационной среде : Всерос. междисциплинар. науч. конф. (Москва, 30 янв. 2008 г.) / Современ. гуманитар. акад. ; [отв. ред. Л. М. Качалова]. – М. : [б. и.], 2008. – С. 42–47.
8. Практика глобализации: игры и правила новой эпохи / О. В. Братимов, Ю. М. Горский, М. Г. Делягин, А. А. Коваленко ; Ин-т проблем глобализации (ИПРОГ) ; за ред. М. Г. Делягина (ред.). – М. : Изд. дом «ИНФРА-М», 2000. – 344 с.
9. Соціогуманітарні дослідження у Національній академії наук України. 2004–2008 : звіт Секції суспільних і гуманітарних наук НАН України до 90-річчя Нац. акад. наук України / НАН України, НБУВ ; редкол. : В. М. Литвин та ін. – К. : [б. в.], 2008. – 371 с.
10. Чижевський Д. Філософія і національність / Д. Чижевський // Філософська і соціологічна думка. – 1990. – № 10. – С. 94–97.

Жорновая Ольга. Профессиональная подготовка в университете: как совместить добросовестного исполнителя и вдохновенного creator(a)? Значимость для профессиональной подготовки практик соблюдения правил, несоблюдения правил, манипуляции ими заключается в формировании индивидуального опыта осмысленного влияния профессиональной деятельности на состояния сбалансированности культуры и творчества, традиции и новации, потребления и созидания. Такой опыт связан как с положительным самочувствием, оптимизацией имеющихся ресурсов при сохранении социальной и культурной идентичности, так и с отрицательным самочувствием, трансгрессией, нонконформизмом, отказом от социальной и культурной идентичности. Реализация идеи культуротворчества в профессиональной подготовке обеспечивает выработку конструктивной активности, умений мирного, добрососедского и благополучного существования. В случае несогласия с правилами необходимо определять допустимые пределы противостояния давлению социокультурного окружения. Манипуляция правилами на основе партикулярной конвенции способствует сохранению физических, психических, социальных и культурных ресурсов.

Ключевые слова: идея культуротворчества, профессиональная подготовка, практики соблюдения правил, несоблюдения правил, манипуляция правилами, партикулярные конвенции.

Zhornova Ol'ga. Vocational Training at the University of how to Combine the Bona Fide Artist and Inspi-red Creatives? For the training of specialist practice blog very much importance compliance rules, non-compliance with the rules, manipulation rules. This practice promotes the purchase individually experience effect professyonalnoy activity on status sbalansyrovannosty culture and creativity, traditions and innovations, consumption and creation. This experience is associated with both a positive state of health, optimization of existing resources while maintaining social and cultural identity, and negative well-being, transgression, nonconformity, rejection of social and cultural identity. Realization of the idea in cultural creativity training provides production constructive activity, skills peaceful, good-neighborly and prosperous existence. In case of disagreement with the rules necessary to determine the limits resist pressure sociocultural environment. Manipulation rules based particularistic convention contributes to the preservation of physical, mental, social and cultural resources.

Key words: idea cultural creativity, training, practice compliance, non-compliance, manipulation rules, particularistic convention.

Стаття надійшла до редколегії
21.04.2014 р.